

**ІМПЕРАТРИЦЯ В ЛАБІРИНТАХ ЧАСУ: ПОЛІТИКА, КУЛЬТУРА І ДЕТЕКТИВ
У ТВОРІ НАТАЛКИ СНЯДАНКО «ПЕРШЕ СЛІДСТВО ІМПЕРАТРИЦІ»****THE EMPRESS IN THE LABYRINTHS OF TIME: POLITICS, CULTURE AND
DETECTIVE IN NATALKA SNIADANKO'S "THE EMPRESS'S FIRST INVESTIGATION"**

Собчук О.Б.,

*orcid.org/0009-0008-9828-2048**асистент кафедри іноземних мов і методик їх навчання**Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка*

Стаття присвячена вивченню проблеми відповідності між політикою, культурою та історією у історичному детективі Наталки Сняданко «Перше слідство імператриці». Простежено передумови та історію написання твору у цьому жанрі. Описано взаємодії політики, культури та літератури через історичний детектив, який майстерно поєднує елементи історії з детективною інтригою. Проаналізовано сюжет, у центрі якого – скрипка Моцарта та імператорська династія Габсбургів. Особливе місце займає головна героїня, Єлизавета Сіссі, яка показана як мудра й рішуча жінка, здатна розслідувати замах на свого чоловіка, цесаря Франца Йозефа. Зображено образ імператриці Сіссі як жінки, котра йде наперекір усталеним традиціям і стереотипам, що також можна вважати певним феміністичним підходом в історичному детективі. У статті досліджено, як Н. Сняданко вдало використовує реальні історичні події, додаючи художні вимисли, щоб створити динамічний і захоплюючий детектив. Значну увагу приділено тому, як авторка передає внутрішній світ персонажів та їхню психологію, що робить твір не лише захоплюючим детективом, але й політичним та культурним зрізом епохи. Зауважено, що авторка вдало балансує між двома епохами: ХІХ століттям і сучасністю, описуючи події, пов'язані з династією Габсбургів, одночасно вплітаючи сюжетні лінії з ХХІ століття, де герої беруть участь у музичному фестивалі у Львові. У розвідці також звернено увагу на підхід української письменниці до теми еміграції, що дозволяє не тільки висвітлити культурний обмін, а й піддати критиці політичні та соціальні умови, в яких перебувають персонажі.

Ключові слова: Наталка Сняданко, історичний детектив, ретродетектив, жанр, наратив, сюжет, психологія творчості, національна ідентичність, еміграція, політика.

The article is devoted to the study of the problem of correspondence between politics, culture and history in Natalka Sniadanko's historical detective novel «The Empress's First Investigation». The author traces the prerequisites and history of writing a work in this genre. The interaction of politics, culture and literature through a historical detective story that skilfully combines elements of history with detective intrigue is described. The plot, which is centred on Mozart's violin and the Habsburg imperial dynasty is analysed. A special place is occupied by the main character, Elisabeth Sissi, who is shown as a wise and determined woman capable of investigating the assassination attempt on her husband, Emperor Franz Joseph. The author portrays the image of Empress Sissi as a woman who goes against established traditions and stereotypes, which can also be considered a certain feminist approach in historical detective fiction. The article examines how N. Sniadanko successfully uses real historical events, adding fiction to create a dynamic and exciting detective story. Considerable attention is paid to the way the author conveys the inner world of the characters and their psychology, which makes the work not only a fascinating detective story, but also a political and cultural slice of the era. It is noted that the author successfully balances between the two eras: The nineteenth century and the present, describing events related to the Habsburg dynasty, while simultaneously interweaving storylines from the twenty-first century, where the characters take part in a music festival in Lviv. The paper also draws attention to the Ukrainian writer's approach to the topic of emigration, which allows not only to highlight cultural exchange but also to criticise the political and social conditions in which the characters live.

Key words: Natalka Sniadanko, historical detective, retro-detective, genre, narrative, plot, psychology of creativity, national identity, emigration, politics.

Постановка проблеми. Проблема взаємодії політики, культури та літератури через призму історичного детективу є важливою як для літературознавства, так і для ширшого суспільного контексту, оскільки детективна розвідка є не лише інтригуючим жанром, але й потужним інструментом для критики суспільних і політичних процесів. Постає питання про те, як у творі поєднуються елементи історії, політичної критики та культури з канонами детективного жанру, і як ці аспекти впливають на формування художнього світу та персонажів. Саме Наталка Сняданко пропонує

нові способи та можливості до інтерпретації історії та політики через літературну форму, а також демонструє вплив культурного середовища на формування сюжетних ліній і персонажів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню розвитку жіночої літератури присвячували свої праці С. Філоненко. Дослідженнями детективу займаються такі науковці, як Т. Гуляк, Ж. Бабяк та інші; історичний детектив та ретродетектив вивчають Я. Бригадир, О. Колесник, І. Чорний, О. Харлан та інші. Творчість Наталки Сняданко аналізував М. Максименко,

Я. Голобородько та інші. У наукових працях приділено увагу жанровим особливостям сучасного українського детективу, зокрема його здатності переосмислювати історичні наративи. Проте залишаються недостатньо дослідженими окремі аспекти, зокрема, як авторка поєднує політичні і культурні наративи з детективною структурою та як це впливає на художній світ історичного детективу.

Постановка завдання. Метою та завданням нашої розвідки є аналіз політичних та культурних ліній у історичному детективі Наталки Сняданко «Перше слідство імператриці».

Виклад основного матеріалу. Не так давно на полицях книгарень з'явився новий історичний детектив відомої львівської письменниці Наталки Сняданко «Перше слідство імператриці», який описує імператорську династію Габсбургів. Центральним символом твору є рідкісна скрипка, на котрій грав ще Моцарт, та яку не прийнято вивозити за межі держави. Зрештою, основною сюжетною лінією детективу є ця скрипка і таємниця, що пов'язана з нею.

Головною ідеєю творчості Наталі Сняданко є життя українського народу у пострадянський період з еміграціями у минулі епохи – чи то радянські часи, чи більш пізні. Авторка намагається максимально розкрити глибину характерів своїх персонажів, їхні психологічні особливості буття.

Одним із творів української письменниці та перекладачки, який повертає читачів у XIX століття, є історичний детектив «Перше слідство імператриці», у якому можна методом синтезу ознайомитись із історією традицій, суспільним побутом та устроєм, політикою, музичними жанрами та етичними нормами тодішньої епохи. Читаючи сторінки книги, авторка немов проводить історичний екскурс між Львовом XXI століття та Габсбурзькою монархією середини XIX століття.

Студіювання творчості Н. Сняданко також показує, що вона зображує як цілком реальні історичні постаті, так і вигадані персонажі, що притаманно робити у історичних детективах. Серед таких осіб можемо розпізнати головних персонажів у ролях Єлизавети Сіссі Баварської та Франца Йозефа [8]. Ми можемо назвати Сіссі візитівкою детективу, яка зображена мудрою і наполегливою дружиною, адже без жодного страху чітко вирішила взятись особисто і вивести на чисту воду кривдника, який вчинив неочікуваний напад на її чоловіка.

У форматі нашої розвідки розмірковуємо, що оповідачка твору влучно узагальнює та деталізує, розповідає, конкретизує і об'єднує усі людські історії персонажів, відтворюючи сюжетний і пси-

холого-настрійний плин людського буття. Справді, персонаж-детектив Сіссі неспішно і непросто переживає своє дорослішання, стикаючись з проблемами та викликами всередині себе та держави. Цілком аргументовано Марина Максименко зауважила, що «Тексти Наталки Сняданко настільки детально й деталізовано вбирають у себе часопростір зовнішнього і внутрішнього людського життя, існування, побудування, що воно постає нескінченним у своїх живих, натуральних формах і власних виявах. Власне знак безкінечності є цілком влучним вираженням авторської манери, семантики і перспективи її прози» [6].

З'ясовуючи змістове наповнення детективу, доцільно сфокусувати увагу на історії написання, якою Наталія Сняданко поділилась після презентації читацькому світу твору, наголосивши, що найбільш трепетним етапом підготовки до його написання був вибір такого історичного періоду, який захопив би її. Цитуємо: «Ідея написати ретродетектив була у мене давно, але ніяк не могла обрати історичний період, який захопив би мене настільки, щоб сісти за роботу. Такий період знайшовся несподівано, коли я випадково потрапила на зустріч із сином Брігітте Гаманн, однією із найвідоміших авторок документальних біографій членів родини Габсбургів».

Звертаємо увагу на те, що «Перше слідство імператриці» авторка іноді визначає ретродетективом. Для більш чіткого розуміння та визначення праці продуктивним стає ще один коментар письменниці, з якого розуміємо, що вона схиляється таки до жанру історичного детективу з елементами ретродетективу: «Я й справді не писала раніше в цьому жанрі, але ретродетектив та історичний детектив завжди подобалися мені». І продовжує: «Тому основний принцип, якого я дотримувалася у тексті, це – історична достовірність. Вигадана лише детективна інтрига, всі ж історичні реалії – справжні. Це важливо для мене, бо дає можливість зацікавити читачів і спонукати більше довідатися про ту епоху. А заодно – це й просто розважальний текст, яких особисто мені тепер дуже бракує українською» [6]. Доречним є визначення О. Харлан: «Історичний детектив – це твір, присвячений минулим подіям, у якому достовірно і в деталях відтворюється зображувана епоха, незалежно від того, чи є там історичні персонажі чи немає» [7, с. 164]. Ми суголосні із тією думкою, щоб називати цей детектив історичним, адже це підкреслює серйозність підходу до збереження історичної достовірності (для цього авторка працювала з реальними історичними джерелами), що є ключовою ознакою цього

жанру. Також авторка вказує, що єдина вигадка у творі стосується детективної частини, що залишає історичні реалії справжніми, а це характерно для історичних детективів, де важливо передати реалістичну картину минулого. Втім ще вбачаємо відтінок піджанру ретродетективу через відтворену минулу епоху (Австрії, Угорщини та Львова), колорит і класичну детективну інтригу.

Аналізуємо, що домінуючим фактом зіграла саме його передача приватного архіву матері державним фондам. Побачивши цей процес, Н. Снадянка уже не могла пройти повз та, навіть, придбала декілька книг. Захопившись описом життя родини Габсбургів, авторка не стрималася і дописала до попередньої книги розділ про Сіссі.

Також варто додати, що підґрунтям та основою слугували й історична праця Еріки Бестенрайтер «Сіссі та її родина», дослідження Мартіни Вінкельгофер «Будні кайзера» та інші. Більше того, спеціально для цього письменниця відвідала усі відповідні музеї, щоб орієнтуватися, які вікна і куди виходили, з яких дверей можна прослизнути у внутрішній дворик тощо. Відтак, ми вважаємо, що деталі відграють важливу роль, а син німецько-австрійської письменниці та історикіні допоміг Н. Снадянку віднайти цікаве історичне тло.

Невипадковими, на наш погляд, є і головна героїня та назва роману, адже саме після цієї зустрічі у Відні українська авторка купила книгу «Сіссі. Імператриця проти волі» та не могла відірвати очей. «Брігітте Гаманн вдалося зібрати стільки цікавих деталей, що у мене не залишилося сумнівів – мою героїнею стане саме Сіссі, ця найбільш незвична, і, мабуть, найбільш відома з родини Габсбургів жінка. Її екстравагантність, незвичні для того часу погляди, яскрава зовнішність, недооціненість сучасниками, – все це страшенно імпонувало». Цікавим фактом слугує те, що у побудові сюжету своїй дружині допомагав чоловік Н. Снадянку.

Наталка Сняданко змогла майстерно інтригувати читача за допомогою створеного двопланового сюжетного тексту, бо саме такий прийом, на наш погляд, було використано, щоб повернутись у Львів у середину XIX століття. Так, перша часова лінія демонструє Зальцбург XIX століття, коли правління було у руках цісаря Франца Йосипа та імператриці Сіссі (Єлизавети), тож значимі ознаки епохи заховані у сценах з політичним підтекстом. Втім, далі сюжет розгортається і бачимо, як авторка супроводжує читачів на початок третього тисячоліття, адже події другої часової лінії зображено у Львові у XXI столітті.

Вважаємо, що доленосною ланкою у цілому сюжетному розвитку Н. Сняданко зробила фестиваль саме у цьому стародавньому місті. Скрипаль Крістіан та його музична менеджерка Доротей вирушили до Львова на музичну виставу, де музикант мав зіграти саме на скрипці Моцарта. Важливо зауважити, що незважаючи на заборону вивозити скрипку за кордон, саме для цього фестивалю було зроблено виняток. Але після прибуття в Україну розвиваються загадкові події, які пов'язані з Крістіаном і викраденням оригінальної скрипки.

Студіювання наукових джерел дає змогу уявити, що біографія Сіссі в усі часи була цікавою дослідникам і митцям. До прикладу, романіст Роберт Музіль, розповідаючи про свою героїню Леону у творі «Людина без властивостей», порівняв її із нашою героїнею: «Це була врода легендарної імператриці Єлизавети з важкою викладеною косою на голові – постаті, що нею захоплювалися люди, вже всі покійні» [3]. Подібну думку висловлює і сучасна британська письменниця Дейзі Гудвін: «Краса була її подарунком, зброєю та силою, і вона боялася її втратити».

Як бачимо, читачі стали свідками двох злочинів, відвідали два століття та знайшли із авторкою одного винного. Зауважимо, що основою твору стали реальні історичні події, адже 1853 року на Франца Йозефа справді було скоєно замах. Існує декілька версій вбивць, за однією із яких ним є угорський студент Йоган Лібені, який наніс удар ножем під час прогулянки. У тексті бачимо, що злочинник був спійманий офіцером імператора та засуджений до смертної кари. Дослідили цікавий факт, що життя Францу Йозефу зберіг масивний комір його сорочки, яка виготовлена з міцного матеріалу. Втім авторка Наталка Сняданко наступним чином зображує замах на Франца: «Нападник цілив у серце надзвичайно гострим лезом. Якби він влучив, цісар би загинув. ... на щастя, у внутрішній кишені мундира цісар тримав портсигар. Це й урятувало йому життя. Ніж ковзнув по металу й не зачепив життєво важливих органів» [4].

За версією ще однієї гіпотези замах носив не політичний мотив, а особистий, бо у цісаря було немало коханок. Однією з них була танцюристка Маргіт Лібені, брат якої, простий кравець Йоган, міг поплатитись за честь сестри. Однак історичні джерела визначають найбільш поширеною причиною спроби вбивства саме політичні мотиви, адже протягом 1848–1849 років в Угорщині тривала громадянська війна за незалежність та революція від Австрійської імперії. Тоді принц Йозеф І лише приступив до імператорського обов'язку

і віддав наказ придушити повстання, за що й могли йому помститись.

З огляду на проблематику нашої розвідки, варто звернути увагу, що ознайомлення із творчістю Наталки Сняданко слугують належними передумовами для роздумів над поняттям еміграції. Ця проблема перебуває у колі інтересів українських літературознавчинь З. Лановик та М. Лановик, котрі є співавторами посібника «Історія української еміграції». Перш за все розглянемо загальноприйняте тлумачення цього терміну, яке подають автори праці: «Еміграція – це переселення, вимушене чи добровільне переміщення людей зі своєї країни до іншої з економічних, політичних або релігійних причин. (...) Еміграція може бути тривалою з метою постійного проживання, тимчасовою, якщо емігранти через певний час повертаються, та сезонною...» [1, с. 13].

Наступним важливим кроком у окресленні цієї проблематики є підручник М. Лановик та З. Лановик «Українська усна народна творчість», у якому авторки підкреслюють глибокі труднощі, з якими стикаються емігранти, особливо в мовному аспекті. Вони не лише відчувають себе чужими в новому суспільстві через відмінності в культурі та звичаях, але й відчувають себе «німими» через незнання мови. Цитуємо: «Емігранти в чужому світі, не знаючи звичаїв, стилю життя, а особливо мови, почувалися не тільки чужими, а й «німими» [2, с. 371].

Водночас варто підкреслити відмінність у думці, яку впроваджує Наталка Сняданко. У одному із інтерв'ю українська письменниця поділилась думками: «Без еміграції культура вихолощується», аргументуючи, що «цей процес допомагає культурному взаємообміну». Проте у «Першому слідстві Імператриці» помічаємо, що через тематику еміграції авторка торкається критики соціальних та політичних умов. Це може бути зображенням нестабільності, пригнічення, утисків та відсутності можливостей для самореалізації і безпеки. Так, коли імператорська сім'я була в Угорщині, вони отримали записку із погрозами на яку Сіссі одразу бурхливо відреагувала: «Нам треба негайно повертатися додому. – Додому? А як же Угорщина? – Не вартує все це безпеки наших дітей. Повертаймось. А до Угорщини поїдемо потім. – А ти впевнена, що небезпека нам загрожує саме тут? Записку написано німецькою. Можливо, вони якраз і сподіваються, що ми злякаємось і повернемося. І отруять нас у Гофбурзі. – У Гофбурзі ми зможемо захистити себе...» [5]. У цих рядками ми бачимо і відчуваємо, що Сіссі хвилюється за своїх рідних та

безпеку, яку може відчувати лише на рідній землі, так як із історії знаємо, що XIX століття було непростим часом для Австрії та Угорщини, які на той час перебували у напружених політичних стосунках.

Дуже влучно Н. Сняданко старалась пояснити особливість юної імператриці Сіссі, яка була більш сучасною на той час, а не прагнула жити за звичними та загальноприйнятими правилами для усіх. Головний жіночий персонаж представляв жінку, яку не цікавило світське життя, бенкети. Втім, замість того, щоб потанцювати, Сіссі віддавала перевагу їзді верхи. Більше того, імператриця була символом невідповідності загальноприйнятим прототипам жінок, бо її, навіть, не цікавили плітки: «– Справді? Нічого собі, – здивувався Крістіан. – То вона, виявляється, була крута тітка? ... це навіть не «Скажіть, професоре», це – «А вам тут читачі не заважають? Не? Точно-точно?»» [5]. Втім багато людей засуджували сищицю за те, що вибирала зосереджуватись на особистих справах та власному комфорті, а не бажала розумітись у політиці.

Якщо звернутися до роману «Перше слідство імператриці» Наталки Сняданко через призму психології творчості, можна побачити, як авторка створює глибокий багатозарядний текст, що розкриває внутрішній світ персонажів та їхні творчі пошуки, особливо через образ імператриці Сіссі. Вбачаємо Єлизавету прикладом творчої особистості, яка прагне вирватися з тиску політичних та соціальних обов'язків, аби знайти своє особисте «я» через мистецтво, свободу і самовираження. Вона представляє складний внутрішній світ, де її прагнення до свободи перетинаються з відчуттям обов'язку, що є типовою дилемою творчої особистості, згідно з теоріями психології творчості.

На сторінках детективу постійно знаходимо підтвердження мудрості та гостроти розуму Сіссі, особливо у політичних питаннях. Наприклад, завдяки розсудливості та оцінці реальних можливостей держави, головна героїня-сищиця намагалась донести Францу Йозефу, яку позицію краще зайняти у часи перед Кримською війною.

Читаючи між рядками детектив, деякою мірою Сіссі виглядає відлюдькуватою дивачкою, адже майже повністю зневажає своїми обов'язками імператриці. Особливо непростим був період після смерті маленької Софі: «...Франц Йозеф, який хоч і боявся необережною фразою порушити крихку психологічну рівновагу своєї дружини, досі шокованої смертю маленької Софі, проте поступово все наполегливіше домагався її повернення та виконання обов'язків: дружини, матері, імператриці...» [5].

Непростою виявилась доля Сіссі як невістки, адже свекруха керувала вільним часом Сіссі, немов власним, розпоряджалась усіма сферами її життя: освітою, сім'єю, посадою, розвагами. Виглядає навіть смішним, але усі наміри імператриці щось робити чи займатись певною справою не були схвалені матір'ю імператора. Зауважимо, що лише заняття угорської мови сищиця обрала самотійно. Цитуємо: «Ці заняття були єдиними в розкладі імператриці, які вона обрала собі самотійно, без допомоги свекрухи» [5]. Вона диктувала кожен крок, «коли і що їй робити, як одягатися, що читати, що їсти, що думати, як виглядати, щоби відповідати високим вимогам імператорського двору» [5].

Аналізуючи, бачимо ще одну політичну лінію, яка пояснюється тим, що ще з часів останньої революції 1848 року, Софія, свекруха Сіссі, патологічно ненавиділа та люто недолюблювала Угорщину, яку ледве вдалося придушити, та й взагалі вона не була прихильною до мультикультуралізму. Припускаємо, що імператриця Сіссі могла спеціально обрати саме цю іноземну мову, щоб розізнати мати імператора, хоч і пояснювала це тим, що угорська просто найбільше їй подобається. Також їхня провінція вважалася однією з найбільш бунтівних, тому для налагодження дипломатичних стосунків необхідні особливі зусилля, а знаючи угорську мову, імператриця могла би позитивно впливати на державну політику.

Цікавим є факт про те, що Сіссі, як і більшість дівчат, турбувалась про свій зовнішній вигляд та фізичну форму, хоч у молодості її називали негарною, але пізніше її краса стала легендарною. Ця пані одночасно дотримувалася суворої дієти, втім і полюбляла солодощі із віденських кондитерських. Молода сищиця турбувалась про свій режим та форму: «Жінки, які довго сплять, рано втрачають форму і товстішають. Ти лише подивися на наших придворних дам. У тридцять усі вже круглі, мов ті бочки, аж дивитися неприємно. І виглядають на п'ятдесят. А все – через зайву вагу. Треба витягати себе з ліжка вдосвіта і замість сніданку кататися верхи по парку» [5].

У форматі нашої розвідки вбачаємо і мудрий розум юного Франца Йозефа, який залишився монархом, зберіг свою владу абсолютною, не поступаючись революціонерам, правив без парламенту, конституції та прем'єр-міністра. Австрійську монархію можна було назвати на той час мультикультурною, бо була найбільшою у Європі після Росії із населенням сорок мільйонів людей різних національностей.

Аналізуючи мовну ситуацію детективу, бачимо, що ключовою локацією виступає Львів,

українське місце, це доводить те, на наш погляд, що українська історія є частиною європейської: «– Дотепер в Україні при владі були проросійські політики, і Росію все влаштовувало, – продовжувала пояснювати Рут. – Але після масових протестів на Майдані стало зрозуміло, що Україна вже не хоче залишатися «пострадянським простором», тобто колонією, і прагне справжньої незалежності. От Росія і вирішила придушити ці наміри в зародку. Забрала Крим, а тепер воює на Донбасі. А при цьому стверджує, що насправді війна – громадянська, внутрішній конфлікт...» [5]. З-поміж рядків аналізуємо, що Наталка Сняданко підкреслює сутність мови як елемента національної ідентичності, адже у рядках згадується про те, що у Львові говорять переважно українською, а також про популярність переходу на українську мову. Авторка звертає увагу і на те, що в різних регіонах України ситуація з мовою відрізняється. Це показує усвідомлення різноманітності української нації, але водночас і прагнення до єдності через мову, що є важливим аспектом національної самобутності. Втім підтверджується тиск на українську приналежність та прагнення зберегти і відновити її, адже в тексті згадується про русифікацію, яка мала місце в радянські часи та під час панування Російської імперії.

Окремої уваги заслуговує епізод детективної історії, коли Доротея і Крістіан прибули до Львова і їм розповідали про війну в Україні. Вважаємо, що такі елементи є надважливими, адже про війну потрібно постійно говорити і нагадувати, що і зробила авторка.

Нині можемо називати образ імператриці Сіссі візитівкою Австрії, цікавим історичним тлом із необ'ємними амбіціями. Більше того, існує думка, що зараз Сіссі в Австрії є туристичним магнітом, таким же як Моцарт, Бетховен та інші відомі митці, які жили у Відні. Вважаємо, що родзинкою успіху Сіссі саме у її нетиповому для того часу образі, складна доля з усіма викликами та цікаві розгадки детективу.

На наш погляд, авторці вдалось дуже влучно та густо нашпигувати оповідання історичними деталями, адже, незважаючи на те, що із надзвичайною швидкістю показала шлях існування складних стосунків при цісарському дворі, вона зуміла додавати читачам повноцінні пояснення. Увиразнимо, що Н. Сняданко вміло переплітає сучасне і минуле, політичні сцени та авантюрні ситуації, детективне розслідування і пригоди, любовні лінії та сімейні дилеми, ненав'язливо знайомить із реальними історичними персонажами.

Висновки. Отже, дослідження творчості Наталки Сняданко, зокрема її історичного детективу «Перше слідство імператриці», відкриває нові горизонти для літературознавчих розвідок. Авторка майстерно поєднує історичні факти з вигаданими подіями, створюючи атмосферу глибокого психологічного та соціального аналізу епохи. Перспективи подальших досліджень цього детективу криються в детальнішому аналізі вико-

ристаних Н. Сняданко історичних джерел та документальних фактів. Особливий інтерес викликає її інтерпретація психології героїв, які відображають актуальні проблеми сучасного суспільства. Зокрема, дослідження взаємодії художнього тексту з біографіями реальних історичних постатей та аналіз впливу епохальних змін на формування характерів літературних героїв мають вагомий потенціал для подальших студій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Історія української еміграції : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти / за ред. Б.Д. Лановик. Київ : Вища школа, 1997. 520 с.
2. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість : підручник. Київ : Знання-Прес, 2001, 2003, 2004, 2005. 591 с.
3. Роберт Музіль. Людина без властивостей. Книга I / Пер. О. Логвиненко. Київ : Видавництво Жупанського, 2010. 416 с.
4. Сняданко Н. Фрау Мюллер не налаштована платити більше. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2013. 304 с.
5. Сняданко Н. Перше слідство імператриці : роман. Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. 272 с.
6. Творчі обрії Наталки Сняданко : інтелект-реліз / авт. укладач М.М. Максименко. Полтава, 2015. 20 с.
7. Харлан О. Жанр історичного детективу в сучасній європейській літературі: особливості функціонування. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2017. № 3. С. 162–170. DOI: https://doi.org/10.31812/world_lit.v3i0.2060
8. Bangert L. Experimental Utopias : The Man without Qualities. *Twentieth-Century Literary Criticism*. Gale, 1988. Vol. 68. ISBN 978-0-7876-1168-2. ISSN 0276-8178